

ВСТУПНЕ СЛОВО

Збірник *Польсько-українські студії* постав стараннями польських та українських дослідників, членів Експериментальної Літературознавчої Лабораторії, яка функціонує на факультеті прикладної лінгвістики Варшавського університету. Своїм існуванням наша лабораторія завдячує підтримці деканських влад факультету прикладної лінгвістики: 16 квітня 2013 року на Ученій Раді вони підтримали постання нашої наукової структури. Дякуючи цьому, ми маємо можливість дискутувати над проблемами історії літератури, теорії літератури, літературознавства, історії. Бо ж література та історія, як наголосив Норман Девіс, „є близнятами однієї матері – *humanitas*”³.

Перший том *Польсько-українських студій* присвячуємо 200-літтю всесвітньовідомого поета Тараса Шевченка (1814-1861). У 2014 році цілий світ відзначає 200-ліття від дня народження українського генія, твори якого є перлиною світової літературної скарбниці, несуть у світ Слово правди і свободи. „Україна завжди палко прагнула свободи”, – написав у XVIII столітті в *Історії Карла XII* Вольтер. Як сьогодні добре знаємо, це батько й син Орлики спричинилися до розповсюдження ідеї реституції України – неодмінної умови миру в Європі. Ларі Вулф у передмові

³ Norman Davies, *Europa między Wschodem a Zachodem*. Przełożył Bartłomiej Pietrzyk, Kraków, Wydawnictwo Znak 2007, s.109.

до українського видання праці *Inventing Eastern Europe* (*Винайдення Східної Європи*) чимало пише про Україну, відвідавши та пізнавши її. Дослідник наголошує, що саме Україна „була одним із місць найрадикальнішої трансформації ментальної карти Європи протягом останнього десятиліття ХХ сторіччя і залишатиметься кардинально важливою для згуртованості й значущості Європи в сторіччі, що настає”⁴, тобто в ХХІ столітті. Події перелому 2013-2014 років підтверджують правдивість прогнозу, інспірують до пильного прочитання та осмислення творів Тараса Шевченка, найяскравішого виразника вільнолюбних прагнень українського народу.

Перший, найбільший розділ збірника *Польсько-українські студії* презентує наукові розвідки про малознані аспекти творчості Тараса Шевченка. Наступний розділ висвітлює діяльність всесвітньовідомого наукового товариства, яке вже понад 140 років носить ім'я українського генія: Наукового Товариства імені Тараса Шевченка. У попередньому, 2013-му році Наукове Товариство імені Тараса Шевченка відзначило 140-ліття своєї діяльності. Упродовж усіх цих років воно зберігало соборність і діяло як перша, хоча й неофіційна академія наук України. Про її діяльність пишуть Леонід Рудницький, Степан Белей та Володимир Білецький. Творцями Наукового Товариства імені Тараса Шевченка були діячі української науки і культури зі Східної України, котрі після проголошення горезвісного Валуївського циркуляру (1863) про заборону української мови зуміли розгорнути активну наукову діяльність у Львові.

Розділ *Ad fontes* наближає цінні джерела, з яких виріс Тарас Шевченко – *Історію русів*, козацькі літописи ХVII-ХVIII століть та інші давньоукраїнські пам'ятки.

⁴ Ларі Вулф, *Винайдення Східної Європи. Мапа цивілізації у свідомості епохи Просвітництва*. Переклав з англійської Сергій Біленький за участі Тараса Цимбала, Київ 2009, с.23.

У розділі *Наукові силуети*, присвяченому видатним ювілярам, уміщено статті про Олексу Мишанича (1933-2004), керманича досліджень у царині давньоукраїнської літератури XI-XVIII століть та промотора розвитку дисципліни неолатиністики в Україні. Читача не залишить байдужим розвідка про життєвий і творчий шлях Валерія Шевчука, твори якого знають і цінують у Польщі. Письменник і вчений, послідовник Григорія Сковороди, також є автором кількох праць про Тараса Шевченка.

Розділ *Рецензії та звіти* подає інформацію про найбільш авторитетний науковий форум, яким став XV з'їзд славистів у серпні 2013 року в Мінську, а також рецензії на нові наукові видання.

В останньому розділі *In memoriam* ми складаємо шану видатному історикові професорові Владиславу Серчику (1935-2014), великому приятелю України.